

Poročilo o pregledu trga dostave

1. UVOD

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: agencija) je v skladu z revizijskim poročilom Računskega sodišča Republike Slovenije: »Izvajanje in financiranje univerzalne poštne storitve« pripravila poročilo, ki se nanaša na točko 2.1.2.2.d., kjer Računsko sodišče ugotavlja, da je v skladu z določili ZPSto-2 izvajalec poštne storitve fizična ali pravna oseba, ki izvaja eno ali več poštne storitve. V Republiki Sloveniji več izvajalcev na trgu ponuja storitve prenosa različnih vrst pošilk, in sicer: (1) več spletnih platform in drugih prodajalcev izdelkov po spletu, ki izvajajo storitev prenosa pošilk od ponudnika do naročnika; (2) dejavnost prenosa pisem po posebnih zakonih (povezava s točko 2.1.1.g) poleg Pošte Slovenije, ki te storitve izvaja kot druge poštne storitve, ponuja tudi več drugih izvajalcev – vročevalcev (zasebne družbe, ki se ukvarjajo z detektivsko dejavnostjo, kurirsko dejavnostjo in podobno); (3) iz uradnih evidenc izhaja, da je v obdobju, na katero se nanaša revizija, 12 pravnih subjektov v Poslovni register Slovenije oziroma sodni register registriralo dejavnost izvajanja UPS, za nekatere od teh pa je iz javno dostopnih podatkov razvidno, da se ukvarjajo z dejavnostjo poštne storitve.

Računsko sodišče je ugotovilo, da nobeden od navedenih izvajalcev ni bil vpisan v evidenco izvajalcev poštne storitve ter izpeljalo sklep, da agencija ne spremlja redno trga in ponudnikov poštne storitve na trgu, da bi ugotovila, ali kateri od izvajalcev na trgu, ki še ni bil vpisan v navedeno evidenco, opravlja storitve, ki bi jih bilo mogoče šteti med poštne storitve oziroma za katere ZPSto-2 določa, da so storitve, ki vključujejo sprejem, usmerjanje, prevoz in dostavo poštne pošiljke v notranjem ali čezmejnem poštnem prometu.

Pošta Slovenije dejavnost prenosa pisem po posebnih zakonih obravnava kot druge poštne storitve, drugi izvajalci pa jih sploh ne obravnavajo kot poštne storitve in niso vpisani v evidenco izvajalcev poštne storitve.

Računsko sodišče je mnenja, da agencija teh razlik ni ugotovila in je dopustila, da je bilo izvajanje istovrstnih storitev (sprejem, usmerjanje, prevoz in dostava - vročanje pošilk po posebnih zakonih) pri različnih izvajalcih obravnavano različno. Agencija ni proučila, ali gre pri navedenih storitvah za poštne storitve, ter ni preverila, ali bi bilo katerega od izvajalcev, ki agenciji ni posredoval obvestila o nameravanem izvajanju poštne storitve, mogoče šteti med izvajalce poštne storitve in zato tudi ni izvedla ustreznih postopkov za vpis izvajalca v evidenco izvajalcev poštne storitve.

Agencija je na podlagi navedenih ugotovitev Računskega sodišča pripravila načrt aktivnosti, s katerim je izvedla celovit pregled trga, ugotovila morebitne izvajalce poštne storitve, ki niso vključeni v evidenco izvajalcev, in bo v skladu z zakonodajo izvedla postopke vpisa oziroma brisanja iz evidence. Pregled predvideva več faz: od identifikacije vseh potencialnih izvajalcev poštne storitve do izvedbe postopkov preverjanja in uskladitve podatkov v uradni evidenci agencije.

V okviru pregleda je agencija analizirala:

- **ponudnike spletnih platform in prodajalce izdelkov po spletu,**
- **subjekte, registrirane pod standardnimi klasifikacijami dejavnosti (SKD) 53.100, 53.200 in 53.300,**
- **dostavljalce nenaslovljenih pošilk,**
- **vročevalce po posebnih zakonih, ter**
- **detektive, ki opravljajo vročitve v okviru sodnih postopkov.**

1.1. Pravni okvir in vloga agencije

Zakon o poštne storitvah (Uradni list RS, št. 51/09, 77/10, 40/14 – ZIN-B in 81/15; v nadaljevanju: ZPSto-2) določa, da so poštne storitve storitve, ki vključuje sprejem, usmerjanje, prevoz in dostavo poštne pošiljke v notranjem ali čezmejnem poštnem prometu. Izvajalec poštne storitve je vsaka fizična ali pravna oseba, ki izvaja eno ali več poštne storitve, pri čemer mora o nameravanem izvajanju storitev predhodno obvestiti agencijo (24. člen ZPSto-2). Agencija vodi uradno evidenco izvajalcev poštne storitve in presoja, ali gre pri prijavljenih dejavnostih za poštne storitve oziroma zamenljive poštne storitve.

Izvajanje univerzalne poštne storitve zagotavlja Republika Slovenija, pri čemer agencija na podlagi postopka iz 7. do 18. člena ZPSto-2 imenuje izvajalca univerzalne poštne storitve za določeno obdobje. Na podlagi odločbe št. 3831-3/2023/3 z dne 30. maja 2023 je bila za izvajalca univerzalne poštne storitve za obdobje od 1. junija 2023 do 31. maja 2028 imenovana družba **Pošta Slovenije d. o. o.**, ki je zavezana k izvajanju celotnega nabora storitev univerzalne

poštne storitve, ki vključuje sprejem, usmerjanje, prevoz in dostavo pisemskih pošilk do 2 kg, paketov do 10 kg ter storitev priporočene, vrednostne in posebne poštne pošiljke.

Agencija znotraj uradne evidence vodi tudi evidenco izvajalcev zamenljivih poštних storitev – to so storitve, ki jih je z vidika uporabnika mogoče šteti za enakovredne univerzalnim poštним storitvam. Izvajalci zamenljivih poštних storitev imajo omogočen dostop do poštne infrastrukture Pošte Slovenije, kar omogoča konkurenčnost in razvoj trga, istočasno pa so zavezanci za plačilo agenciji.

V evidenci izvajalcev poštних storitev je v letu 2026, na dan 15. 1. 2026, **vpisanih 26 izvajalcev poštних storitev**. Med njimi je en izvajalec univerzalne storitve, šest izvajalcev z ugotovitvenim sklepom (za zamenljive storitve) in devetnajst izvajalcev brez ugotovitvenega sklepa.

Število izvajalcev poštних storitev se v zadnjih letih postopoma spreminja, kar kaže na dinamiko trga ter na pomen stalnega spremljanja skladnosti poslovanja izvajalcev z zahtevami ZPSto-2.

1.2. Metodologija

Agencija je za namen celovitega pregleda trga vzpostavila metodološki okvir, ki temelji na kombinaciji analitičnih, pravnih in empiričnih postopkov. Postopek vključuje:

1. **Pregled uradnih evidenc in registrskih podatkov** – analiza podatkov iz Poslovnega registra Slovenije (AJPes) za vse subjekte, registrirane pod SKD 53.100, 53.200 in 53.300 ter podskupinami.
2. **Analizo trga spletnih prodajalcev in platform** – identifikacija večjih spletnih ponudnikov, ki izvajajo dostavo blaga končnim kupcem (npr. Big Bang, Mimovrste) in presoja, ali opravljajo aktivnosti, ki bi lahko bile opredeljene kot poštne storitve.
3. **Analizo posebnih segmentov trga** – vključitev dostavljalcev nenaslovljenih pošilk, vročevalcev po posebnih zakonih (ZPP, ZUP, ZIZ) in detektivov, ki opravljajo vročitve po sodnih odredbah.
4. **Zbiranje empiričnih podatkov** – pošiljanje dopisov potencialnim izvajalcem z namenom preverjanja dejanskega obsega in narave storitev (odposlanih 1122 priporočenih dopisov).
5. **Presoja pravne narave dejavnosti** – ugotavljanje, ali posamezne storitve sodijo pod definicijo poštne storitve iz 18. točke 1. člena ZPSto-2.
6. **Sodelovanje z drugimi organi** – usklajevanje stališč s Tržnim inšpektoratom RS (TIRS), Ministrstvom za gospodarstvo, turizem in šport ter Ministrstvom za notranje zadeve (v delu, ki se nanaša na detektivsko dejavnost).

Metodologija sledi načelu strokovne doslednosti, objektivnosti in transparentnosti.

1.3. Namen in cilji poročila

Namen poročila je izvesti pregled trga in sicer sistematično in pravno utemeljeno, ter da je v postopku zagotovljena ustrezna aktivnost za ugotavljanje, ali posamezni subjekti opravljajo poštne storitve v smislu ZPSto-2.

Cilji naloge so:

- identificirati vse potencialne izvajalce poštних storitev;
- presoditi, ali posamezne storitve sodijo med poštne storitve ali druge storitve;
- pripraviti podlago za vpise in brisanje v uradni evidenci izvajalcev poštних storitev;
- zagotoviti skladnost s pravnim redom in enako obravnavo vseh ponudnikov;
- pripraviti izhodišča za morebitno posodobitev regulatornega okvira, če se izkaže, da veljavna ureditev ne odraža dejanskega stanja na trgu.

Poročilo je razdeljeno na pet vsebinskih poglavij. Vsako poglavje obravnava posamezen segment trga, ugotovitve agencije in pravne podlage, na katerih temeljijo presoje.

2. PLATFORME IN PRODAJALCI PO SPLETU

2.1. Pravna podlaga in regulativni okvir

ZPSto-2 v 18. točki 1. člena določa, da so *poštne storitve* storitve, ki vključujejo sprejem, usmerjanje, prevoz in dostavo poštnih pošilk v notranjem ali čezmejnem poštnem prometu. Navedena definicija se nanaša na storitve, pri katerih izvajalec opravlja celoten postopek prenosa pošiljke od pošiljatelja do naslovnika za plačilo, kar vključuje tudi logistično komponento usmerjanja in upravljanja s pošilkami. Istočasno med poštne storitve ne spadajo: prenos pošiljke naslovniku, ki ga opravi pošiljatelj sam; prenos pošiljke v primerih, ko sta naslovnik in pošiljatelj ista oseba in prenosa ne opravi izvajalec poštnih storitev; prenos pošiljke, ki ni naslovljena s polno navedbo imena naslovnika, ampak zgolj z delno oznako naslova, kot npr. območje pošte, naselje, ulica (z nenaslovljenimi oglaševalskimi, marketinškimi in drugimi sporočili) in prevoz kot samostojna storitev.

Skladno z 24. členom ZPSto-2 lahko poštne storitve, ob upoštevanju bistvenih zahtev, izvaja vsaka pravna ali fizična oseba, ki o tem predhodno pisno ali elektronsko obvesti agencijo. Če agencija ugotovi, da gre za storitve, ki so z vidika uporabnika zamenljive z univerzalnimi poštnimi storitvami, izda ugotovitveni sklep in izvajalca vpiše v uradno evidenco izvajalcev poštnih storitev.

Spletne platforme in spletni prodajalci, ki poleg prodaje blaga organizirajo tudi dostavo končnim kupcem, so bili v okviru naloge obravnavani kot potencialni izvajalci poštnih storitev. Agencija je presojala, ali spletne platforme in spletni prodajalci organizirajo dejavnost, ki po svoji naravi predstavlja sprejem, prevoz in dostavo pošilk v smislu zakonske definicije zase in če, ali jih ponujajo v okviru pogodbenega razmerja tudi drugim prodajalcem v okviru svoje spletne platforme ali spletne trgovine.

2.2. Metodologija identifikacije in obdelave podatkov

V okviru pregleda trga je agencija izvedla identifikacijo največjih spletnih prodajnih platform, ki delujejo na območju Republike Slovenije. V analizo sta bili vključeni **Big Bang d.o.o.** in **Mimovrste d.o.o.**, kot vodilna slovenska ponudnika spletne prodaje.

Agencija je zbrala in preučila naslednje podatke:

- javno dostopne informacije o načinu dostave, objavljene na spletnih straneh ponudnikov,
- podatke iz splošnih pogojev poslovanja in cenikov dostave,
- podatke o partnerjih za logistiko in dostavo (npr. Pošta Slovenije, DPD, GLS, Express One, ipd.),
- razpoložljive evidence o morebitni registraciji pod dejavnostmi SKD 53.100, 53.200 ali 53.300,
- odzive na pozive agencije in Tržnega inšpektorata RS, če so bili posredovani.

Na podlagi zbranih informacij je agencija presojala, ali posamezni spletni prodajalci opravljajo *lastno dostavo* (tj. s svojimi zaposlenimi in vozili) ali *posredno dostavo* preko pogodbenih partnerjev – izvajalcev poštnih ali kurirskih storitev, ki so že vpisani v evidenco agencije.

2.3. Primer Big Bang d.o.o.

Big Bang d.o.o. je eden največjih slovenskih ponudnikov tehničnega blaga in zabavne elektronike, ki posluje prek spletne platforme www.bigbang.si, ter preko lastne mreže fizičnih prodajal. Analiza pogojev poslovanja in informacij, objavljenih na spletni strani, je pokazala, da Big Bang kupcem omogoča različne načine dostave, in sicer:

- osebni prevzem v poslovalnici ali na prevzemnem mestu,
- dostavo preko Pošte Slovenije in pogodbenih kurirskih podjetij,
- posebno storitev dostave večjih izdelkov (npr. belo tehniko), ki jo izvajajo sami s specializiranimi dostavnimi vozili.

Z namenom celovite presoje narave dostavnih dejavnosti je agencija v nadaljevanju postopka vzpostavila stik z vodstvom logistike družbe Big Bang d.o.o. ter pridobila dodatna pojasnila glede organizacije in izvajanja dostave blaga.

Na podlagi pridobljenih informacij je bilo ugotovljeno, da družba Big Bang v večini primerov dostavo blaga izvaja preko zunanjih pogodbenih partnerjev, ki so registrirani za opravljanje poštnih oziroma kurirskih storitev, pri čemer Big Bang nastopa izključno kot naročnik teh storitev.

Družba je agenciji dodatno pojasnila, da deluje tudi kot marketplace platforma, v okviru katere lahko tretja podjetja ponujajo svoje izdelke končnim kupcem. V teh primerih Big Bang ne sodeluje pri fizični dostavi blaga, temveč za dostavo v celoti poskrbijo zunanji prodajalci sami, preko svojih pogodbenih izvajalcev.

Pri dostavi večjih in težjih izdelkov, zlasti bele tehnike, katerih masa presega 20 kg, Big Bang uporablja lastna dostavna vozila. Tudi v teh primerih pa dostava ne predstavlja opravljanja poštnih storitev v smislu veljavne zakonodaje, saj gre za dostavo blaga, ki je neločljivo povezana z lastno prodajno dejavnostjo družbe in se ne izvaja za tretje osebe.

Na podlagi analize javno dostopnih informacij, pridobljenih pojasnil družbe ter ugotovljenega dejanskega stanja je agencija presodila, da Big Bang d.o.o. v obravnavanem primeru ne nastopa kot izvajalec poštnih storitev, temveč kot naročnik dostavnih storitev pogodbenih partnerjev oziroma kot izvajalec lastne logistične podpore, ki predstavlja sestavni del prodajnega procesa.

2.4. Primer Mimovrste d.o.o.

Podjetje **Mimovrste d.o.o.** upravlja eno največjih slovenskih spletnih tržnic, ki poleg lastne prodaje omogoča tudi prodajo izdelkov drugih ponudnikov prek modela t. i. *marketplace platforme*. Na spletni strani www.mimovrste.com, platforma oglašuje dostavo izdelkov v imenu več sto različnih prodajalcev.

Analiza agencije je pokazala, da Mimovrste d.o.o. pri dostavi blaga sodeluje s široko mrežo pogodbenih izvajalcev logističnih storitev, med drugim s Pošto Slovenije, DPD, GLS in drugimi ponudniki. V teh primerih Mimovrste nastopa kot naročnik dostavne storitve, medtem ko sprejem, prevoz in dostavo pošiljk do končnih kupcev izvajajo zunanji pogodbeni izvajalci.

V posameznih primerih Mimovrste organizira lastno interno prevzemno in logistično službo za naročila, oddana v okviru lastnega skladišča, kar zajema pripravo blaga, notranje logistične premike in omogočanje osebnega prevzema naročil. Takšna organizacija ne vključuje izvajanja komercialne dostave pošiljk za tretje osebe niti samostojne poštni ali kurirske dejavnosti, saj fizično dostavo do končnih kupcev praviloma opravijo zunanji izvajalci.

Pri presoji narave storitve je agencija izhajala iz 18. točke 1. člena ZPSto-2 kjer, ne gre za poštno storitev, če jo pošiljatelj opravi sam. Ker Mimovrste dostavo organizira izključno v okviru lastnih prodajnih poslov ali v imenu pogodbenih partnerjev, ki so sami zavezani k spoštovanju določb ZPSto-2, ni izpolnjen kriterij samostojnega izvajanja poštnih storitev.

Agencija je ugotovila, da Mimovrste d.o.o. **ne izvaja poštnih storitev**, ampak nastopa kot posrednik in organizator dostave v okviru spletne prodaje. V primerih, kjer dostavo opravlja Pošta Slovenije ali drug registriran izvajalec, se storitev v celoti izvaja v okviru obstoječe regulacije.

Pomembno je poudariti, da je model *marketplace* razširjen tudi v drugih državah članicah Evropske unije, pri čemer regulatorji takšne platforme obravnavajo kot informacijske posrednike, ne kot izvajalce poštnih storitev. Agencija bo ta primer uporabila kot izhodišče pri pripravi primerjalne analize z drugimi članicami ERGP.

2.5. Ugotovitve agencije in nadaljnje aktivnosti

Na podlagi opravljenih analiz in pregleda dokumentacije je agencija ugotovila, da:

1. Nobena izmed obravnavanih spletnih platform (Big Bang in Mimovrste) ne izvaja poštnih storitev v smislu ZPSto-2, saj ne opravljata sprejema, usmerjanja ali dostave pošiljk za tretje osebe niti ne ponujata storitev prenosa pošiljk kot samostojne tržne dejavnosti.
2. Obe družbi za dostavo blaga praviloma uporabljata registrirane izvajalce poštnih oziroma kurirskih storitev, ki so vpisani v evidenco izvajalcev poštnih storitev.
3. Družba Big Bang poleg pogodbenih izvajalcev za dostavo težjih izdelkov (npr. bela tehnika nad 20 kg) uporablja tudi lastna dostavna vozila. Tovrstna dostava je neločljiv del njihove prodajne dejavnosti in se ne šteje za opravljanje poštnih storitev, saj Big Bang blaga ne dostavlja tretjim osebam, temveč izključno svojim kupcem v okviru prodajnih pogodb.

4. Družba Mimovrste celotno dostavno logistiko izvaja preko registriranih pogodbenih partnerjev ter sama ne izvaja nobene oblike dostave z lastnimi vozili.
5. Agencija ni zaznala primerov, kjer bi katera izmed platform ponujala komercialne storitve prenosa pošilk tretjim osebam ali opravljala sprejem, usmerjanje in dostavo pošilk za plačilo izven razmerja, ki izhaja iz prodaje blaga končnemu kupcu.

Agencija bo redno spremljala morebitne spremembe modelov delovanja spletnih platform. V primeru, da bi kateri od ponudnikov začel opravljati lastno komercialno dostavo za tretje osebe, bo agencija presodila, ali gre za poštne storitve v smislu zakona, in izvedla postopek vpisa v evidenco izvajalcev poštne storitve.

3. SUBJEKTI, REGISTRIRANI POD SKD 53.100, 53.200 IN 53.300

3.1. Pravni okvir in pomen standardne klasifikacije dejavnosti (SKD)

Standardna klasifikacija dejavnosti (v nadaljevanju: SKD) je uradni statistični in registrski sistem razvrščanja gospodarskih subjektov po vrsti njihove glavne dejavnosti. V Republiki Sloveniji jo določa *Uredba o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 27/24 in 45/25)*.

Subjekti ob registraciji dejavnosti pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) sami določijo, pod katero dejavnost SKD bodo registrirani. Izbira dejavnosti temelji na opisu dejavnosti, ki jo subjekt namerava opravljati, pri čemer ni nujno, da dejanska vsebina opravljanja popolnoma sovпада z zakonskimi opredelitvami posameznih reguliranih dejavnosti.

V okviru poštne storitve so relevantne naslednje skupine dejavnosti:

- **SKD 53.100 – Dejavnost poštne univerzalne storitve,**
ki obsega sprejem, usmerjanje, prevoz in dostavo pisemskih pošilk v okviru univerzalne poštne storitve, ki jo izvaja imenovani izvajalec (trenutno Pošta Slovenije d.o.o.);
- **SKD 53.200 – Druga poštna in kurirska dejavnost,**
ki obsega prenos pisemskih in paketnih pošilk, ki niso del univerzalne storitve (komercialne poštne storitve, kurirska dostava, hitra pošta);
- **SKD 53.300 – Posredniške storitve za poštno in kurirsko dejavnost,**
ki vključuje posredovanje in organizacijo dostave pošilk, brez dejanskega fizičnega prenosa.

Zaradi prostovoljne narave registracije dejavnosti pri AJPES ni nujno, da vsi subjekti, registrirani pod temi SKD, dejansko izvajajo poštne storitve v smislu ZPSto-2. Zato je agencija izvedla celovit pregled registriranih subjektov in analizirala, ali njihova dejanska dejavnost ustreza zakonski definiciji poštne storitve (18. točka 1. člena ZPSto-2).

3.2. Postopek identifikacije in obdelava podatkov

Agencija je v okviru pregleda pridobila podatkovno bazo vseh subjektov, ki so imeli v AJPES registrirano eno izmed dejavnosti SKD 53.100, 53.200 ali 53.300, vključno s podskupinami.

Prvotna baza, prejeta od AJPES, je obsegala **4353 subjektov**, pri čemer so bili vključeni:

- aktivni gospodarski subjekti,
- izbrisani subjekti,
- subjekti z enakim imenom, registrirani na različnih naslovih.

Po izvedeni obdelavi in čiščenju podatkov je agencija izločila podvojene zapise ter subjekte, ki so prenehali poslovati. Tako je nastala končna baza **1583 aktivnih subjektov**, registriranih pod eno izmed treh relevantnih dejavnosti SKD.

Izmed teh je bilo ugotovljeno:

- **9 subjektov registriranih pod SKD 53.100,**
- **1570 subjektov pod SKD 53.200, in**

- **4 subjekti pod SKD 53.300.**

V naslednji fazi je agencija izločila tiste subjekte, katerih registrirane dejavnosti ali poslovni opisi so se nanašali izključno na **dostavo hrane, pijače, časopisov ali marketinških materialov**, saj ti po svoji naravi ne sodijo v okvir poštne storitve. Po dodatnem filtriranju in preverjanju javno dostopnih podatkov (spletne strani, registri, poslovni imeniki) je agencija oblikovala bazo potencialnih **izvajalcev poštne storitve**, pri čemer je kot kriterij uporabila 18. točko 1. člena ZPSto-2.

Na podlagi tako oblikovanega seznama je bilo **1122 subjektom** poslan dopis z zahtevo po pojasnilu glede dejanskega izvajanja storitev. Od tega je bilo **307 dopisov vrnjenih** kot neprevzetih, **187 subjektov** je odgovorilo pisno ali elektronsko, **18 subjektov** pa je kontaktiralo agencijo po telefonu. Odgovori so pokazali, da se **večina** vprašanih subjektov ukvarja z dostavo hrane (npr. Wolt, Glovo) ali z raznosom časopisov in reklam kar ne predstavlja izvajanja poštne storitve.

Agencija je ugotovila, da le **manjši delež podjetij** iz navedenih skupin dejansko opravlja prenos pošilk v smislu sprejema, prevoza in dostave za plačilo tretjim osebam. Ti subjekti so bili nadalje analizirani glede na pogoje za vpis v evidenco izvajalcev poštne storitve.

3.3. Subjekti pod SKD 53.100 – Dejavnost univerzalne poštne storitve

Pod SKD 53.100 je bilo v času analize registriranih **devet pravnih oseb**, vendar je skladno z določili 7. do 18. člena ZPSto-2 za izvajalca univerzalne poštne storitve lahko imenovan le subjekt, ki ga s posebnim postopkom imenuje agencija.

Na podlagi odločbe št. 3831-3/2023/3 z dne 30. maja 2023 je edini izvajalec univerzalne poštne storitve **Pošta Slovenije d.o.o.**, ki izvaja vse storitve iz nabora univerzalne poštne storitve v notranjem in čezmejnem prometu v obdobju 2023–2028.

Ostali subjekti, ki so registrirani pod to dejavnostjo, so se za to registracijo odločili samoiniciativno, brez da bi bili imenovani za izvajalca univerzalne poštne storitve v skladu z določbami 7. do 18. člena ZPSto-2. Agencija je v okviru analize ugotovila, da ti subjekti niso imenovani za izvajanje univerzalne poštne storitve in zanje nimajo ustrezne pravne podlage.

Hkrati je agencija ugotovila, da navedeni subjekti ne izvajajo univerzalne poštne storitve v obsegu in pod pogoji, kot jih določa ZPSto-2, prav tako pa praviloma ne zagotavljajo celotnega nabora storitev univerzalne poštne storitve na celotnem ozemlju Republike Slovenije. Njihova registracija pod navedeno dejavnostjo zato nima pravnih učinkov glede izvajanja univerzalne poštne storitve in ne pomeni izpolnjevanja navedenih zakonskih pogojev za opravljanje te dejavnosti.

Agencija bo v nadaljevanju preverila njihovo izvajanje poštne storitve, ter opozorila AJPes na dejstvo vpisa poslovnih subjektov pod dejavnostjo za katero se zahteva odločba oz. javni razpis.

3.4. Subjekti pod SKD 53.200 – Druga poštna in kurirska dejavnost

Pod SKD 53.200 je bilo ugotovljenih **1570 aktivnih subjektov**, kar predstavlja najširšo skupino potencialnih izvajalcev poštne ali kurirske storitve. Ta dejavnost zajema prenos pisemskih in paketnih pošilk, ki niso del univerzalne storitve, in vključuje tako velike mednarodne ponudnike (npr. DPD, GLS, UPS, DHL) kot tudi manjše lokalne dostavljavce.

Analiza odgovorov na dopise in preverjenih poslovnih podatkov je pokazala:

- večina subjektov opravlja **lokalno dostavo** hrane, pijače, cvetja ali drugega blaga (npr. Wolt),
- del subjektov opravlja **kurirske storitve** znotraj posameznih mest (npr. Mestna dostava, Tine Express, Veneti),
- manjši del subjektov opravlja **poštne storitve** v smislu ZPSto-2 (npr. Express One, DPD, DHL, GLS, UPS).

Agencija je v sodelovanju s Tržnim inšpektoratom RS v letu 2024 izvedla postopek poizvedbe o naravi dejavnosti nekaterih ponudnikov (Glovo, Tine Express, Eurosender, Veneti, Mestna dostava). TIRS je v svojem odgovoru št. 0611-890/2024-6 z dne 25. 11. 2024 pojasnil, da **ZPSto-2 ne ureja kurirske dejavnosti**, kadar gre zgolj za prevoz pošiljke od točke A do točke B brez logističnega usmerjanja. V takih primerih se dejavnost ne šteje za poštne storitve, zato subjekti, ki opravljajo izključno neposreden prevoz pošilk, **niso zavezanci za vpis v evidenco izvajalcev poštne storitve**.

Agencija je na podlagi navedenega sprejela stališče, da se za izvajalce poštnih storitev štejejo le tisti subjekti, ki opravljajo:

- sprejem pošiljke od pošiljatelja,
- organizirano logistično usmerjanje,
- prevoz in dostavo naslovniku,
in to **kot gospodarsko storitev za plačilo tretjim osebam.**

Subjekti, ki opravljajo le fizični prevoz pošiljk brez navedenih elementov, se ne štejejo med izvajalce poštnih storitev.

3.5. Subjekti pod SKD 53.300 – Posredniške storitve za poštno in kurirsko dejavnost

Pod oznako SKD 53.300 so bile **identificirane štiri aktivne družbe**, katerih registrirana dejavnost zajema organizacijo oziroma posredovanje dostavnih storitev. Agencija je pridobila in preučila podatke o načinu in obsegu poslovanja teh subjektov, pri čemer je bila posebna pozornost namenjena vprašanju, ali opravljajo zgolj posredniške in informacijske funkcije (npr. povezovanje strank s kurirskimi službami, upravljanje spletnih platform ali mobilnih aplikacij), ali pa izvajajo tudi fizične faze prenosa pošiljk, kot so prevzem, usmerjanje in dostava.

Analiza razpoložljivih podatkov, poslovne dokumentacije in modelov delovanja je pokazala, da nobeden izmed teh subjektov ne izvaja poštnih storitev v smislu ZPSto-2. Družbe ne prevzemajo pošiljk v imenu uporabnikov, ne izvajajo sortiranja ali logističnega usmerjanja pošiljk ter ne opravljajo njihove dejanske dostave. Njihova vloga je omejena na omogočanje komunikacije in posredovanja med naročniki dostavnih storitev in registriranimi kurirskimi ali poštnimi izvajalci, ki dejansko opravijo fizični prenos pošiljk.

Ker subjekti pod SKD 53.300 nastopajo zgolj kot posredniki oziroma kot ponudniki informacijske ali platformne podpore ter sami ne izvajajo bistvenih elementov poštne storitve, ne izpolnjujejo pogojev, da bi se šteli za izvajalce poštnih storitev po ZPSto-2. Posledično zanje ne velja obveznost vpisa v evidenco izvajalcev poštnih storitev.

3.6. Ugotovitve agencije in nadaljnji koraki

Skupno je bilo poslanih 1122 priporočenih dopisov različnim subjektom. Namen pošiljanja je bil pridobiti informacije o opravljanju poštnih storitev in preveriti, ali posamezni subjekti izpolnjujejo pogoje za vpis v evidenco izvajalcev poštnih storitev.

Iz prejema in obdelave podatkov je razvidno, da je bil odziv subjektov raznolik, saj del naslovnikov dopisa ni prevzel, pri čemer so se pošiljke agenciji vrnile. Med neprevzetimi pošiljkami je bilo ugotovljeno, da je bilo pet naslovnikov umrlih, v 220 primerih so bili naslovniki pozvani k prevzemu pošiljke, vendar je niso prevzeli v predpisanem roku, v 82 primerih pa naslovniki na navedenem naslovu niso več prebivali. Del subjektov je dopis prevzel, vendar nanj ni podal odziva, medtem ko je 205 subjektov posredovalo pisni, elektronski ali telefonski odziv.

Tabela 1: Pregled odzivov

Kategorija	Število
Neprevzeti dopisi	307
Skupaj odzivi	205
Dostava hrane (Wolt, Glovo ipd.)	105
Podizvajalci (v tujem imenu in za svoj račun)	36
Ne opravljajo dejavnosti	42
V postopku preverjanja	5
Prevzeli pošto brez odgovora	422

3.6.1. Ugotovitve

Analiza odzivov je pokazala, da je bila splošna odzivnost subjektov relativno nizka. Le 205 subjektov (18 %) je podalo kakršenkoli odziv. Velik delež subjektov (422) je priporočeno pošiljko prevzel, vendar se ni odzval, 307 subjektov pa dopisa sploh ni prevzelo.

Med tistimi, ki so odgovorili, jih največ (105) opravlja dostavo hrane, pijače ali raznos tiskovin, kar po mnenju TIRS in AKOS ne predstavlja poštne storitve v smislu prenosa pošiljk za tretje osebe. Manjši delež subjektov dejansko opravlja prenos pošiljk, zato se zanje nadaljuje obravnava glede izpolnjevanja pogojev za vpis v evidenco izvajalcev poštних storitev.

3.6.2. Naslednji koraki

1. Nadaljevanje postopkov preverjanja za subjekte, ki dejansko opravljajo prenos pošiljk.
2. Posredovanje opomina ali dodatnega poziva subjektom, ki so pošto prevzeli, a se niso odzvali.
3. Preverjanje ažurnosti in točnosti poslovnih naslovov subjektov z neprevzetimi pošilkami.

4. DOSTAVLJALCI NENASLOVLJENIH POŠILJK

4.1. Pravni okvir

Zakon o poštних storitvah (ZPSto-2) v 18. točki 1. člena določa, da poštne storitve vključujejo sprejem, usmerjanje, prevoz in dostavo poštних pošiljk v notranjem ali čezmejnem poštnem prometu. V istem členu pa zakon izrecno določa tudi, katere dejavnosti **niso** poštne storitve. Med izključene dejavnosti sodijo:

- prenos pošiljke, ki jo opravi pošiljatelj sam,
- prenos pošiljke, kadar sta pošiljatelj in naslovnik ista oseba,
- **prenos pošiljke, ki ni naslovljena s polno navedbo imena naslovnika, temveč zgolj z delno oznako naslova,** kot na primer območje pošte, naselje ali ulica.

Slednja točka se nanaša na t. i. **nenaslovljene pošiljke**, kamor sodijo oglaševalska in marketinška gradiva, promocijski letaki, brezplačni časopisi ter druga sporočila, ki niso namenjena določenemu prejemniku, temveč širšemu krogu naslovnikov.

ZPSto-2 tako jasno določa, da **dostava nenaslovljenih pošilk ne predstavlja poštne storitve**, saj pri teh pošilkah ni individualnega naslovnika in zato ne gre za storitev prenosa pošiljke med določenima strankama, temveč za **distribucijsko dejavnost**.

Agencija je pri preučevanju tega segmenta trga izhajala iz navedene zakonske definicije in presojala, ali obstajajo primeri, ko bi način izvajanja dostave nenaslovljenih pošilk prešel v okvir poštne storitve (npr. kadar se kombinira z naslovljenimi pošilkami ali kadar izvajalci opravljajo oboje).

4.2. Metodologija pregleda

Agencija je v okviru pregleda trga dostavljalcev nenaslovljenih pošilk izvedla naslednje aktivnosti:

1. **Pregled registriranih subjektov** – analiza podjetij, ki imajo registrirano dejavnost raznosa oglaševalskega gradiva ali drugih oblik neposrednega marketinga, običajno pod SKD 73.110 (*Dejavnost oglaševalskih agencij*) ali 82.920 (*Fotokopiranje, priprava dokumentov in druge posamične pisarniške dejavnosti*), ter primerjava z dejavnostmi pod SKD 53.200 (*Druga poštna in kurirska dejavnost*).
2. **Analiza poslovnih praks** – pridobivanje podatkov o načinu distribucije (redno, selektivno, po območjih ali ulicah), o nosilcih dejavnosti (zunanji izvajalci, študenti, delavci s krajšim delovnim časom) ter o obsegu in vrsti distribucijskega materiala.
3. **Preverjanje sodelovanja z drugimi izvajalci** – ali dostavljalci nenaslovljenih pošilk sodelujejo tudi pri prenosu naslovljenih pošilk ali paketov, kar bi lahko pomenilo izvajanje poštne storitve.
4. **Posvetovanje z drugimi institucijami in izvajalci** – vključitev Pošte Slovenije in večjih oglaševalskih podjetij ter Tržnega inšpektorata RS za uskladitev razlage, ali bi posamezne prakse lahko sodile pod poštne storitve.

Na podlagi zbranih podatkov je agencija oblikovala seznam večjih izvajalcev distribucije nenaslovljenih pošilk in analizirala njihovo vlogo na trgu.

4.3. Značilnosti nenaslovljenih pošilk

Nenaslovljene pošilke so pretežno **marketinški materiali**, kot so reklamni letaki, kuponi, informativne brošure, občinski časopisi in brezplačne publikacije, ki jih naročijo oglaševalci ali lokalne skupnosti za širšo distribucijo. Dostava se izvaja **po območjih** (ulicah, poštah številkah ali naseljih), ne pa na podlagi individualnega naslova prejemnika.

Dostavljalci teh pošilk ne vodijo evidenc o posameznih naslovniki, temveč o območjih in številu izvodov, ki jih morajo razdeliti. Storitve ne vključuje sledenja pošilkam, obdelave podatkov o prejemnikih ali potrjevanja vročitve.

Tudi Uredba (EU) 2018/644 o čezmejni dostavi paketov se ne nanaša na nenaslovljene pošilke, saj se nanaša zgolj na storitve, pri katerih obstajata individualni pošiljatelj in prejemnik, med katerima se prenaša poštna pošiljka za plačilo.

4.4. Glavni izvajalci na trgu

Na podlagi analize trga agencija ugotavlja, da med največje izvajalce distribucije nenaslovljenih pošilk v Republiki Sloveniji sodijo:

- **Izberi d.o.o.** – družba, ki izvaja raznos tiskanih edicij na naslove naročnikov;
- **Pošta Slovenije d.o.o.** – poleg univerzalne poštne storitve opravlja tudi komercialni raznos nenaslovljenih pošilk kot drugo poštno storitev;
- **Lokalni raznašalci in študentske organizacije**, ki izvajajo raznos oglaševalskih gradiv po manjših območjih.

Analiza poslovnih praks je pokazala, da Pošta Slovenije izvaja raznos nenaslovljenih pošilk kot ločeno storitev, ki jo zakon sicer ne uvršča med poštne storitve, vendar jo izvaja v okviru lastne poslovne organizacije kot tržno dejavnost. Drugi izvajalci, ki opravljajo raznos nenaslovljenih pošilk, niso vpisani v evidenco izvajalcev poštne storitve, razen izvajalca Izberi d.o.o., ki je vpisan v evidenco, kot izvajalec zamenljivih storitev.

4.5. Presoja pravne narave dejavnosti

Na podlagi 18. točke 1. člena ZPSto-2 **dostava nenaslovljenih pošilk ni poštna storitev**. Takšna dejavnost nima elementov poštnega prenosa, saj:

- ne vključuje individualnega naslovnika,
- ne vključuje sprejema pošiljke v smislu storitve za posameznega uporabnika,
- ne vsebuje logističnega usmerjanja,
- se ne opravlja v okviru zakonsko urejene poštne infrastrukture.

Agencija zato ocenjuje, da izvajalci raznosa nenaslovljenih pošilk **niso zavezanci za vpis v evidenco izvajalcev poštних storitev**, razen če hkrati opravljajo tudi prenos naslovljenih pošilk.

V primeru kombiniranih dejavnosti, kjer izvajalec poleg nenaslovljenih pošilk občasno prevzema in dostavlja tudi naslovljene pošiljke bo agencija zahtevala vpis v evidenco.

4.6. Ugotovitve agencije

Na podlagi izvedene analize agencija ugotavlja:

1. Da raznos nenaslovljenih pošilk ne predstavlja poštne storitve v smislu ZPSto-2, temveč distribucijsko dejavnost, ki zajema organiziran raznos tiskovin, oglaševalskih in drugih informativnih gradiv brez individualnega naslavljanja prejemnikov in brez izpolnjevanja zakonsko določenih elementov poštne storitve.
2. Da izvajalci, ki opravljajo navedeno distribucijsko dejavnost raznosa nenaslovljenih pošilk, niso zavezani k vpisu v evidenco izvajalcev poštних storitev, saj ne opravljajo poštних storitev v smislu ZPSto-2.
3. Da Pošta Slovenije d.o.o. raznos nenaslovljenih pošilk izvaja kot dodatno tržno dejavnost, ki je organizacijsko in vsebinsko ločena od izvajanja univerzalne poštne storitve in ne vpliva na njeno izvajanje.
4. Da bo agencija pri nadaljnjem spremljanju trga pozorna na morebitno prekrivanje distribucijske dejavnosti raznosa nenaslovljenih pošilk z dejavnostmi raznosa naslovljenih pošilk, saj bi takšno prekrivanje vplivalo na obravnavo posameznih izvajalcev.

5. VROČEVALCI PO POSEBNIH ZAKONIH

5.1. Pravni okvir in opredelitev pojma

Izraz *vročevalci po posebnih zakonih* se nanaša na fizične ali pravne osebe, ki opravljajo vročanje dokumentov na podlagi posebnih zakonskih pooblastil. Gre za postopkovne vročitve, ki so urejene s procesnimi zakoni in se izvajajo kot del sodnih ali upravnih postopkov.

Glavni pravni viri, ki določajo to področje, so:

- **Zakon o pravnem postopku (ZPP)** – vročanje sodnih pisanj v civilnih postopkih,
- **Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP)** – vročanje odločb, sklepov in drugih upravnih dokumentov,
- **Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ)** – vročanje sklepov o izvršbi, rubežnih nalogov in drugih listin,
- ter **posebni podzakonski akti**, ki urejajo vročanje preko detektivov, izvršiteljev in drugih pooblaščenih oseb (npr. *Pravilnik o vročanju po detektivih in izvršiteljih v civilnih sodnih postopkih in v kazenskem postopku*, Uradni list RS, št. 61/19).

Za razliko od poštних storitev je vročanje po teh zakonih **procesno dejanje** v okviru uradnega postopka. Namen vročitve je **zagotoviti dokazljiv prejem dokumenta in začetek teka procesnih rokov**.

Zato vročevalci po posebnih zakonih **niso izvajalci poštних storitev** v smislu 18. točke 1. člena ZPSto-2, saj ne izvedeno storitve na način, ki bi vključeval sprejem, usmerjanje, prevoz in dostavo, kar potrjuje tudi sodna in upravna praksa.

5.2. Vrste vročevalcev po posebnih zakonih

5.2.1. Sodni vročevalci (vročanje po ZPP)

V skladu z določbami 132. do 149. člena ZPP se vročanje sodnih pisanj izvaja:

- preko **Pošte Slovenije** (najpogostejši način),
- preko **sodnih vročevalcev** – zaposlenih na sodiščih ali pogodbenih izvajalcev,
- preko **drugih oseb**, kadar tako določa sodišče (npr. detektivi ali izvršitelji na podlagi sodne odredbe).

Sodni vročevalci opravljajo osebno vročanje sodnih pisanj naslovniku ali zakonitemu prejemniku. Po opravljenem vročanju sestavijo **zapisnik o vročitvi**, ki je uradna listina in služi kot dokaz v postopku.

Sodišča imajo pri organizaciji vročanja določeno avtonomijo – nekatera uporabljajo lastne vročevalce, druga sklepajo pogodbe z zunanjimi izvajalci. Seznam vseh vročevalcev ni javno dostopen, ker gre za del notranje sodne organizacije. Po potrebi se podatki o zunanjih izvajalcih lahko pridobijo preko **Erarja** ali na podlagi zahtev po **ZDIJZ** (Zakon o dostopu do informacij javnega značaja).

Sodni vročevalci so tako del pravosodnega sistema in delujejo **na podlagi procesne zakonodaje**, njihovo delovanje ni predmet nadzora AKOS, temveč sodne uprave. Vročevalci ne izvajajo storitev, ki bi vključevale sprejem, usmerjanje, prevoz in dostavo iz 18. točke 1. odstavka ZPSto-2.

5.2.2. Vročevalci v upravnih postopkih (vročanje po ZUP)

V upravnih postopkih se vročanje opravlja skladno z 83. do 98. členom ZUP. Vročanje se lahko opravi na več načinov: osebno, po pošti, z javnim naznanilom ali elektronsko preko varnega e-predala (npr. eUprava, eDavki).

V praksi so vročevalci v upravnih postopkih lahko:

1. **Zaposleni v organu**, ki vročajo pisanja neposredno strankam;
2. **Pošta Slovenije**, ki izvaja največji delež vročitev upravnih pisanj v Republiki Sloveniji;
3. **Pooblašчени vročevalci** – pogodbeni izvajalci, ki jih posamezni organi pooblastijo za vročanje (npr. kurirske službe ali zunanji vročevalci);
4. **Drugi uradni vročevalci**, npr. policija ali občinski redarji, kadar tako določa poseben zakon.

Za razliko od izvajalcev poštnih storitev, vročevalci v upravnih postopkih ne opravljajo gospodarske dejavnosti prenosa pošiljk, temveč **izvajajo procesno dejanje v imenu organa**, ki vodi postopek. Vročitev se potrjuje z uradnim zaznamkom ali povratnico, kar ima dokazno moč v postopku.

Ker je izbira vročevalca stvar vsakega posameznega organa, **ne obstaja enoten javni register vročevalcev**. Organi objavljajo podatke o pogodbenih izvajalcih na portalu **Erar**, kjer so razvidne plačilne transakcije in pogodbe o storitvah vročanja.

Agencija je ugotovila, da dejavnost teh vročevalcev po vsebini in namenu **ne sodi med poštno storitve** v smislu ZPSto-2, saj gre za vročitve uradnih dokumentov v okviru delovanja javne uprave in ne storitev iz 18. točke 1. člena ZPSto-2.

5.2.3. Zasebni vročevalci

Zasebni vročevalci so fizične ali pravne osebe, ki opravljajo vročanje pisanj izven sistema univerzalne poštno storitve, praviloma na podlagi pogodbe ali pooblastila naročnika. Naročniki teh storitev so lahko odvetniki, notarji, gospodarski subjekti, samostojni podjetniki ali upravni organi, ki želijo zagotoviti hitro, sledljivo in dokazljivo vročitev posameznih dokumentov.

Zasebni vročevalci najpogosteje delujejo pod dejavnostjo **SKD 53.200 – Druga poštna in kurirska dejavnost**. V praksi opravljajo osebno dostavo dokumentov do naslovnikov, pri čemer o izvedeni vročitvi, vodijo zapisnik, ki praviloma vsebuje podatke o času, kraju in načinu vročitve.

Njihovo delovanje je praviloma omejeno na posamično, naročniško dogovorjeno vročanje dokumentov, brez vzpostavljenega logističnega omrežja za zbiranje, razvrščanje, usmerjanje in sistematično distribucijo pošiljk, kakršno je značilno za izvajanje poštних storitev v okviru reguliranega poštne sistema.

Ker gre za komercialno storitev vročanja dokumentov, ki se izvaja neposredno od naročnika do naslovnika, brez organiziranega sprejema, logističnega usmerjanja, razvrščanja in prenosa pošiljk v okviru poštne mreže, ti izvajalci niso zavezani k vpisu v evidenco izvajalcev poštних storitev.

Agencija je v okviru analize presojala, ali posamezni zasebni vročevalci poleg vročanja dokumentov opravljajo tudi druge dejavnosti, zlasti dostavo naslovljenih pisemskih pošiljk za plačilo tretjim osebam, ki bi vključevala elemente poštne storitve, kot so sprejem pošiljk od nedoločenega kroga uporabnikov ter njihova logistična obdelava in usmerjanje.

5.2.4. Vročevalci pri izvršbi (po ZIZ)

V postopkih izvršbe se vročanje opravlja skladno z določbami Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ).

Najpogosteje vročanje opravlja Pošta Slovenije, v določenih primerih pa tudi sodni vročevalci ali zunanji pogodbeni izvajalci, kadar sodišče tako odredi.

V posameznih primerih vročanje pred izvršbo (npr. opomini, pozivi) opravljajo zasebni vročevalci ali **kurirske službe**, vendar gre pri tem za **pripravljalne aktivnosti** upnikov, ne pa za vročitve v smislu ZIZ.

Vročanje v postopku izvršbe je procesno dejanje, ki ima neposredne pravne učinke (začetek teka roka za ugovor, pravnomočnost odločbe ipd.), zato tudi v tem segmentu **ne gre za poštne storitve v skladu z 18. točko 1. člena ZPSto-2**, temveč za opravljanje javnopravne naloge po nalogu sodišča.

5.3. Ugotovitve glede razmerja do ZPSto-2

Na podlagi pregleda veljavne zakonodaje in ugotovitev iz prejetih dopisov je agencija ugotovila naslednje:

1. **Vročanje po posebnih zakonih** (ZPP, ZUP, ZIZ) predstavlja sestavni del sodnih in upravnih postopkov ter se opravlja kot procesno dejanje, katerega namen je zagotoviti pravni učinek vročitve in omogočiti nadaljevanje postopka, ne pa opravljanje storitve iz 18. točke 1. člena.
2. Vročevalci, ki opravljajo vročitve po pooblastilu organa ali na podlagi sodne odredbe, ne izpolnjujejo pogojev za izvajalce poštних storitev v smislu ZPSto-2, saj njihovo delovanje ne vključuje organiziranega sprejema pošiljk od nedoločenega kroga uporabnikov, logističnega usmerjanja, razvrščanja in prenosa pošiljk v okviru poštnega omrežja, temveč je omejeno na izvedbo posameznega procesnega dejanja vročitve z zagotovljenim dokazilom o vročitvi.
3. Subjekti niso izvajalci poštних storitev in ne rabijo pisno obvestiti agencije o izvajanju in niso vpisani v evidenco izvajalcev poštних storitev. Nadzor nad zakonitostjo njihovega delovanja izvajajo pristojni organi v okviru sodnih in upravnih postopkov (sodišča, ministrstva, inšpektorati).
4. Če bi posamezen vročevalec poleg vročanja po posebnih zakonih opravljal tudi komercialno dostavo naslovljenih pisemskih ali paketnih pošiljk za tretje osebe, ki bi vključevala elemente poštne storitve, kot so sprejem pošiljk, njihova logistična obdelava in usmerjanje v okviru poštnega omrežja, bi v tem delu šlo za poštne storitve, za katero bi bil potreben vpis v evidenco izvajalcev poštних storitev.

Agencija tako ugotavlja, da vročevalci po posebnih zakonih predstavljajo **ločeno kategorijo** izvajalcev, ki delujejo na podlagi javnih pooblastil in procesnih predpisov, zato jih ni mogoče obravnavati kot izvajalce poštних storitev v smislu ZPSto-2.

5.4. Sklepne ugotovitve poglavja

Na podlagi opravljene analize in pravne presoje agencija ugotavlja:

1. Vročanje po ZPP, ZUP in ZIZ predstavlja procesno dejanje, ki ima dokazni pomen, in se izvaja v okviru javnih postopkov.

2. Vročevalci po posebnih zakonih (sodni, upravni, zasebni in izvršilni) **ne opravljajo poštnih storitev**, saj njihovo delo ne vključuje organiziranega sprejema pošilk od nedoločenega kroga uporabnikov, logističnega usmerjanja, razvrščanja in prenosa pošilk v okviru poštne omrežja, temveč v zagotavljanje pravnih učinkov vročitve.
3. Izvajalci nimajo obveze po obvestilu agencije o izvajanju poštne storitve in posledično vpisa v evidenco izvajalcev poštne storitve.
4. V primeru, da bi kateri izmed teh vročevalcev poleg vročanja opravljal tudi dostavo pošilk za tretje osebe, ki bi vključevalo logistično usmerjanje, razvrščanje in dostavo bo agencija izvedla ustrezno preverjanje in po potrebi sprožila postopek vpisa ali prijavo Tržnemu inšpektoratu RS.

6. DETEKTIVI

6.1. Pravni okvir in pristojnost

Detektivska dejavnost je v Republiki Sloveniji urejena z **Zakonom o detektivski dejavnosti (ZDD-2)** (Ur. l. RS, št. 95/24). Gre za **regulirano poklicno dejavnost**, za katero je pristojno **Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ)**, in se lahko opravlja le na podlagi veljavne licence, izdane s strani **Detektivske zbornice Republike Slovenije (DeZRS)**.

Detektiv deluje kot **samostojni poklic**, pri čemer opravlja naloge zbiranja podatkov, preverjanja dejstev, dokumentiranja dejanskega stanja in, med drugim, tudi **vročanja sodnih pisanj**, kadar mu to izrecno odredi sodišče ali ga pooblasti naročnik.

V skladu z:

- **33. členom ZDD-2** detektiv vroča dokumente na podlagi sodne odredbe ali pisnega pooblastila naročnika,
- **25. členom ZDD-2** pa je **izrecno prepovedano** kakršnokoli podizvajanje detektivskih storitev, kar pomeni, da detektiv deluje **izključno samostojno** in **ne more biti podizvajalec poštne ali kurirske storitve**.

Dodatno *Pravilnik o vročanju po detektivih in izvršiteljih v civilnih sodnih postopkih in v kazenskem postopku* (Ur. l. RS, št. 61/19) natančno določa, da detektiv opravlja vročitev izključno **na podlagi sodne odredbe**, po pravilih ZPP ali ZKP, pri čemer mora voditi evidenco vročitev in uporabljati uradne obrazce (členi 1–7 pravilnika).

Iz navedenega izhaja, da detektiv ni izvajalec poštne storitve, temveč opravlja **postopkovno nalogo v okviru pravosodnega sistema**, ki se izvaja po sodni odredbi in pod nadzorom MNZ.

6.2. Razmejitev med poštnimi in detektivskimi storitvami

V okviru pregleda je agencija v letu 2025 poslala dopise vsem licenciranim detektivom, ki jih je pridobila s seznama **Detektivske zbornice RS**, objavljenega na spletni strani www.detektivska-zbornica-rs.si

Skupno je bilo poslanih **89 dopisov**, od katerih je bilo **5 vrnjenih** kot neprevzetih. Agencija je do dneva priprave poročila prejela **16 pisnih odgovorov**. V enem izmed odgovorov je bilo podano podrobno pravno stališče, da detektivska dejavnost po svoji naravi ne izpolnjuje elementov poštne storitve, saj ne vključuje organiziranega prenosa pošilk v okviru poštne omrežja, temveč posamično izvajanje storitev po naročilu naročnika.

V svojih odgovorih so detektivi enotno poudarili naslednje:

1. **Detektiv ne izvaja poštne storitve** v smislu ZPSto-2, temveč opravlja vročanje kot procesno dejanje v okviru sodnih ali drugih postopkov, na podlagi sodne odredbe ali zakonskega pooblastila.
2. **Vročitev po detektivu**, čeprav je opravljena za plačilo, **ne predstavlja poštnih storitev prenosa pošilke**, temveč izvedbo procesnega dejanja, katerega bistveni element je zagotovitev dokazila o vročitvi in s tem nastanek pravnih učinkov v postopku.
3. **Detektiv ne nastopa kot podizvajalec poštne operaterjeve** in ne sodeluje v poštnih logističnih verigah (sprejem, razvrščanje, usmerjanje in dostava pošilk), temveč deluje samostojno, v svojem imenu in za svoj račun, izključno po nalogu sodišča ali naročnika.

4. **Detektivska dejavnost je pod nadzorom Ministrstva za notranje zadeve**, ne agencije, ter je urejena z Zakonom o detektivski dejavnosti (ZDD-2) in Pravilnikom o vročanju po detektivih, zato ne sodi v regulativni okvir ZPSto-2.
5. **Vsako opravljanje storitev, ki bi po svoji vsebini pomenile komercialno dostavo naslovljenih pisemskih ali paketnih pošilk v okviru poštne procesa (sprejem pošilk, razvrščanje, usmerjanje, njihov prenos in dostava za tretje osebe), bi presegalo dovoljeni obseg detektivske dejavnosti in pomenilo kršitev 34. člena ZDD-2.**

Detektivski so tudi opozorili, da bi zahteva po vpisu v evidenco izvajalcev poštne storitve pomenila **prekoračitev pristojnosti agencije**, saj se detektivska dejavnost izvaja izključno pod nadzorom MNZ in je kot taka izločena iz področja ZPSto-2.

6.3. Vsebina in poudarki iz prejete dokumentacije

V eni izmed prejetih pisnih izjav, so bila podana podrobna pojasnila glede pravnega okvira detektivske dejavnosti in njenega razmerja do poštne storitve:

- Detektivski delujejo **na podlagi sodne odredbe ali pooblastila naročnika** (33. člen ZDD-2).
- Vročanje je **procesno dejanje** po ZPP ali ZKP in ne storitev fizične dostave poštne pošiljke za plačilo.
- **Detektiv ne sme opravljati drugih gospodarskih dejavnosti**, razen tistih, ki so izrecno določene z ZDD-2; s tem je jasno izključeno opravljanje poštne ali kurirskih storitev.
- **Podizvajanje detektivskih storitev je prepovedano** (25. člen ZDD-2), kar pomeni, da detektiv detektivskih nalog ne sme prenesti na druge osebe niti jih opravljati v podizvajalskem razmerju za druge subjekte. Posledično detektiv ne more nastopati kot pogodbeni ali podizvajalski izvajalec poštne operaterja za opravljanje dejavnosti, ki bi imele značilnosti detektivskih nalog.
- Vsako morebitno opravljanje poštne storitve s strani detektiva bi pomenilo **kršitev 54.–57. člena ZDD-2** in podlago za prekrškovni postopek, ki ga vodi Inšpektorat MNZ.
- Nadzor nad izvajanjem detektivske dejavnosti izvaja izključno **MNZ in Detektivska zbornica RS**.

Dopis se sklicuje tudi na 3. člen Pravilnika o vročanju po detektivih, ki določa, da detektiv, ki mu sodišče odredi opravo vročitve, ravna po določbah ZPP ali ZKP in v skladu s sodno odredbo. Detektiv pri vročitvi vodi evidenco, preverja identiteto naslovnika, lahko tehnično dokumentira poskus vročitve (npr. s fotografijo) in o tem izdela uradno poročilo.

Iz navedenega jasno izhaja, da vročanje po detektivu **nima komercialne narave in ne vključuje elementov poštne storitve** (sprejem, usmerjanje, prevoz, dostava pošiljke za plačilo).

6.4. Pristojnost in razmerje med agencijo in MNZ

ZDD-2 določa, da detektivski delujejo izključno v okviru pravosodnih postopkov ali pooblastil fizičnih ali pravnih oseb ter da so v celoti pod nadzorom Ministrstva za notranje zadeve.

Zaradi tega agencija:

- **nima zakonske pristojnosti** za nadzor ali izdajo ugotovitvenih sklepov v zvezi z detektivski,
- ne more zahtevati vpisa detektivov v evidenco izvajalcev poštne storitve,
- mora v primeru suma nezakonitega opravljanja dejavnosti (npr. detektivski izvaja komercialno dostavo) **nemudoma obvestiti MNZ ali Inšpektorat MNZ**, ki je pristojen za ukrepanje po 54. členu ZDD-2.

Takšna razmejitev pristojnosti zagotavlja, da se preprečuje prekrivanje regulativnih funkcij med AKOS in MNZ ter da se jasno razlikuje med **poštnimi storitvami in procesnimi vročitvami**.

6.5. Ugotovitve agencije

Na podlagi pridobljenih odgovorov, veljavne zakonodaje in analize razpoložljivih dokazil agencija ugotavlja:

1. **Detektivi ne izvajajo poštnih storitev** v smislu ZPSto-2. Njihova dejavnost se izvaja na podlagi sodnih odredb ali pooblastil in ima značaj postopkovnega dejanja, ne komercialne storitve.
2. **Vročanje po detektivu** je urejeno z ZDD-2 in Pravilnikom o vročanju po detektivih ter sodi pod nadzor MNZ in Detektivske zbornice RS.
3. **AKOS nima pristojnosti** nadzorovati ali vpisovati detektivov v evidenco izvajalcev poštnih storitev.
4. **Vsak primer**, kjer bi detektiv izvajal poštno ali kurirske storitve, bi predstavljal kršitev ZDD-2 in razlog za ukrepanje MNZ.
5. Vročanje po detektivih je **posebna oblika procesne aktivnosti** z dokaznim pomenom, ki ne vključuje ekonomskih elementov poštno dejavnosti (sprejem, logistično usmerjanje, komercialna dostava).

Agencija zato zaključuje, da detektivi predstavljajo **ločeno kategorijo izvajalcev**, ki jih ni mogoče enačiti s poštnimi izvajalci, kurirji ali izvajalci zamenljivih poštnih storitev.

6.6. Nadaljnje aktivnosti

Agencija bo v sodelovanju z MNZ in Detektivsko zbornico RS:

- zagotovila, da se pri prihodnjih analizah trga poštnih storitev detektivi **ne vključujejo kot potencialni izvajalci poštnih storitev**;
- v primeru zaznanih nepravilnosti (npr. detektiv opravlja dostavo paketov ali pisem za plačilo) **zadevo posredovala MNZ**;

7. SKLEPNI POVZETEK IDENTIFIKACIJE

Agencija je na podlagi zahtev Računskega sodišča iz točke 2.1.2.2.d revizijskega poročila »*Izvajanje in financiranje univerzalne poštno storitve*« izvedla preveritev trga ponudnikov storitev, ki bi glede na svojo dejavnost ali naravo opravljanja lahko sodili med izvajalce poštnih storitev v smislu Zakona o poštnih storitvah (ZPSto-2).

Cilj opravljenih aktivnosti je bil identificirati vse obstoječe in potencialne izvajalce poštnih storitev na trgu Republike Slovenije ter preveriti, ali opravljajo storitve, ki vključujejo sprejem, usmerjanje, prevoz in dostavo pošilk za plačilo, in s tem izpolnjujejo pogoje za vpis v uradno evidenco izvajalcev poštnih storitev, ki jo vodi agencija.

7.1. Povzetek ključnih ugotovitev po posameznih skupinah

7.1.1. Platforme in prodajalci po spletu (Big Bang, Mimovrste):

Agencija je identificirala le dve spletni platformi Big Bang d.o.o. in Mimovrste d.o.o. in ugotovila, da **ne izvajata poštnih storitev** v smislu ZPSto-2, temveč dostavo blaga organizirata preko pogodbenih partnerjev, ki so sami registrirani izvajalci poštnih ali kurirskih storitev. Gre za integrirani del prodajnega procesa, ne za samostojno pošto dejavnost.

7.1.2. Subjekti, registrirani pod SKD 53.100, 53.200 in 53.300:

Analiza 1.122 aktivnih subjektov, registriranih pod navedenimi klasifikacijami, je pokazala, da le **manjši delež dejansko opravlja poštno storitve**. Večina jih opravlja logistične, kurirske ali dostavne storitve (npr. prevoz hrane, pijače, blaga), ki se ne štejejo za poštno storitve, ker ne vključujejo celotnega procesa sprejema, usmerjanja in dostave pošilk.

Pod dejavnostjo 53.100 je edini zakoniti izvajalec univerzalne poštno storitve **Pošta Slovenije d.o.o.**, imenovana z odločbo AKOS z dne 30. 5. 2023.

7.1.3. Dostavljalci nenaslovljenih pošilk:

Dostava nenaslovljenih pošilk (oglaševalsko in marketinško gradivo, brezplačni časopisi ipd.) **ni poštna storitev** v smislu ZPSto-2, ker pri teh pošilkah ni individualnega naslovnika. Gre za distribucijsko dejavnost, ki jo opravljajo specializirana podjetja ali Pošta Slovenije kot ločeno tržno storitev.

7.1.4. Vročevalci po posebnih zakonih:

Vročanje dokumentov po ZPP, ZUP in ZIZ predstavlja **procesno dejanje**, ki se opravlja v okviru sodnih in upravnih postopkov. Vročevalci po teh zakonih (sodni, upravni, zasebni in izvršilni) delujejo po pooblastilu organa in niso gospodarski izvajalci poštne storitve. Njihovo delovanje je urejeno s procesno zakonodajo, ne z ZPSto-2, zato **niso zavezanci za vpis v evidenco agencije**.

7.1.5. Detektivi:

Na podlagi ZDD-2 detektivi opravljajo vročitve **izključno na podlagi sodne odredbe ali pisnega pooblastila**. Vročanje po detektivu je procesno dejanje, ne pa komercialna poštna storitev. Detektivi niso podizvajalci poštne storitve, njihovo delo je pod nadzorom Ministrstva za notranje zadeve in Detektivske zbornice RS. Agencija nima pristojnosti za njihov nadzor ali vpis v evidenco izvajalcev poštne storitve.

7.2. Pravni okvir in razmejitev pristojnosti

Agencija je pri presoji izhajala iz naslednjih pravnih podlag:

- **Zakon o poštne storitvah (ZPSto-2)** – 18. točka 1. člena, 24. člen, 59. člen;
- **Uredba (EU) 2018/644** o čezmejni dostavi paketov;
- **Zakon o detektivski dejavnosti (ZDD-2)** – 25., 33., 34. in 54. člen;
- **Zakon o pravdnem postopku (ZPP)** – 132.–149. člen;
- **Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP)** – 83.–98. člen;
- **Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ)** – določbe o vročanju in izvršbi;
- **Pravilnik o vročanju po detektivih in izvršiteljih** (Uradni list RS, št. 61/19).

Na podlagi navedenih predpisov je bila vzpostavljena **jasna razmejitev pristojnosti** med različnimi organi:

- Poštne storitve lahko izvaja vsaka fizična in pravna oseba, ki o tem vnaprej pisno ali po elektronski pošti obvesti agencijo, ki po pooblaščenih osebah nadzira izvajanje določb ZPSto-2, ki se nanaša na izvajanje in kakovost univerzalne poštne storitve, dostop do poštne omrežja, splošne pogoje in oblikovanje cen izvajalca univerzalne storitve, prepoved subvencioniranja in na vodenje računovodstva izvajalcev univerzalne poštne storitve ter izvajanja vseh posamičnih aktov, ki jih izda,
- **MNZ in Detektivska zbornica RS** nadzorujeta izvajanje detektivske dejavnosti,
- **Sodišča, ministrstva in upravni organi** nadzorujejo vročevalce v okviru procesnih zakonov.

7.3. Sklepne ugotovitve

Na podlagi izvedene analize, ki je vključevala pregled veljavne zakonodaje, analizo podatkov iz Poslovnega registra Slovenije (AJPES), pregled dejavnosti registriranih subjektov ter obravnavo odgovorov prejetih v okviru izvedenega poizvedovanja, agencija ugotavlja naslednje:

1. Agencija je vzpostavila celovit, pravno utemeljen in pregleden sistem spremljanja trga poštne storitve, ki omogoča sistematično preverjanje dejanskega izvajanja dejavnosti in redno posodabljanje evidence izvajalcev poštne storitve.

2. Na podlagi analize podatkov iz AJPes ter vsebinske presoje dejavnosti, opisane v predhodnih poglavjih poročila, je agencija identificirala štiri subjekte, pri katerih obstaja sum, da bi lahko opravljali poštne storitve brez vpisa v evidenco izvajalcev poštne storitve.
3. Agencija je hkrati ugotovila, da določene dejavnosti, kot so raznos nenaslovljenih pošilk, vročanje po posebnih zakonih ter detektivska dejavnost, glede na njihovo pravno naravo in način izvajanja ne sodijo v okvir poštne storitve po ZPSto-2 in zato niso predmet regulacije agencije.
4. Ugotovitve izvedene analize bodo služile kot strokovna podlaga za morebitno pripravo predlogov sprememb ali dopolnitev regulatornega okvira, če bi se v prihodnje izkazala potreba po jasnejši razmejitvi med poštne storitvami in sorodnimi dejavnostmi.

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije

Stegne 7, 1000 Ljubljana
Slovenija

Telefon: +386 1 583 63 00

E-mail: info.box@akos-rs.si

www.akos-rs.si